

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ХОРТИЦЬКА НАЦІОНАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНА
АКАДЕМІЯ» ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Кафедра педагогіки та методик навчання

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор
комунального закладу вищої
освіти «Хортицька
національна навчально-
реабілітаційна академія»
Запорізької обласної ради

О.Л. Позднякова

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН ОСВІТНІХ ЛІНІЙ
«МОВЛЕННЯ ДИТИНИ» ТА «ГРА ДИТИНИ»**

Галузь знань	01	Освіта
Спеціальність	012	Дошкільна освіта
Рівень освіти		другий (магістерський)

2019 – 2020 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Методики викладання дисциплін освітніх ліній «Мовлення дитини» та «Гра дитини» для студентів першого курсу факультету реабілітаційної педагогіки та соціальної роботи другого (магістерського) рівня освіти спеціальності 012 «Дошкільна освіта».

РОЗРОБНИК:

Горшкова Г.В. – викладач кафедри педагогіки та методик навчання факультету реабілітаційної педагогіки та соціальної роботи

Розглянуто на засіданні кафедри педагогіки та методик навчання
протокол від 28 лютого 2019 р. №7

Завідувач кафедри педагогіки
та методик навчання

 С.М.Лупінович

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Методики викладання дисциплін освітніх ліній «Мовлення дитини» та «Гра дитини» є нормативним документом Комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія», який розроблено кафедрою педагогіки та методик навчання, на основі освітньо-професійної програми підготовки магістрів відповідно до навчального плану підготовки студентів першого курсу факультету реабілітаційної педагогіки та соціальної роботи першого (магістерського) рівня освіти спеціальності 012 «Дошкільна освіта». Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати магістр відповідно до алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Методики викладання дисциплін освітніх ліній «Мовлення дитини» та «Гра дитини», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів. Підготовка студентів до організації і проведення навчально-виховної роботи з дітьми дошкільного віку є складовою цілісного процесу формування особистості майбутнього педагога дошкільної освіти, професійно значущих умінь і якостей.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є процес вивчення методики викладання дисциплін освітніх ліній «Мовлення дитини» та «Гра дитини».

Міждисциплінарні зв'язки: із загальною, віковою, сімейною, соціальною, дошкільною педагогікою і психологією та методиками їх викладання, етикою, естетикою, валеологією тощо.

Метою викладання навчальної дисципліни «Методики викладання дисциплін освітніх ліній «Мовлення дитини» та «Гра дитини» є формування систематизованих знань з методик викладання дисциплін освітніх ліній «Мовлення дитини» та «Гра дитини».

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- творче оволодіння досягненнями вітчизняної та зарубіжної дидактики;
- ознайомлення з надбаннями педагогічних традицій українського народу;
- формування здатності до аналізу особливостей мовленнєвого розвитку дітей на кожному віковому етапі;
- засвоєння закономірностей, принципів та методики розвитку мовлення, мовленнєвого спілкування та навчання грамоти дітей дошкільного віку;
- підготовка до практичного здійснення формування мовленнєвої та комунікативної компетенції дітей в сучасних умовах дошкільного виховання;
- сформувані умінь і навички планування різних видів роботи з розвитку мовлення та ігрової діяльності: в різних вікових групах, з дітьми різних категорій і за різних соціальних умов;
- засвоєння закономірностей, принципів та методики розвитку ігрової діяльності дітей дошкільного віку

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- філософські, природничі, психологічні, лінгвістичні засади побудови методики розвитку мовлення та ігрової діяльності ;
- сучасні наукові дослідження в галузі дошкільної дидактики, дитячої психології та педагогіки;
- сучасні методичні технології розвитку мовлення й навчання дітей рідної мови та ігрової діяльності.

вміти:

- розуміти сучасні тенденції модернізації вищої педагогічної та дошкільної освіти, проблеми підготовки педагогічних кадрів нового типу;
- володіти методикою і методологією наукового дослідження у галузі професійної діяльності;

- самостійно здійснювати наукове дослідження і оформляти його результати, організувати науково-дослідницьку роботу студента;
- знати специфіку роботи науково-педагогічного працівника;
- володіти основами моделювання і проектування навчально-виховного процесу у ЗВО;
- забезпечувати викладання дошкільної педагогіки у навчальних закладах різних рівнів акредитації;
- вміти застосовувати знання про дитячу психологію як навчальну дисципліну, методи і форми її викладання;
- застосовувати форми, методи, технології навчання та виховання у ЗВО;
- вільно володіти навчальним матеріалом, методами, прийомами, засобами і формами навчання, мистецтвом усного мовлення,
- володіти новими інформаційними системами, засобами контролю;
- уміти укладати навчальні та робочі програми дисциплін, створювати їх навчально-методичне забезпечення, розробляти засоби діагностики знань і умінь студентів;
- знати теоретичні засади та здійснювати методичне керівництво роботою з формування мовленнєвої компетентності дошкільників;
- знати теоретичні засади та здійснювати методичне керівництво роботою з формування логіко-математичної компетентності дошкільників;
- організувати дослідницько-експериментальну діяльність дошкільників у природі;
- розуміти теоретичні засади та актуальні проблеми організації навчально-виховної в закладі дошкільної освіти;
- здійснювати заходи щодо охорони життя і здоров'я дітей у закладі дошкільної освіти, створення безпечних умов для навчання та виховання дошкільників;
- уміти здійснювати діагностику і контроль діяльності закладу дошкільної освіти ;
- організувати різні форми підвищення кваліфікації вихователів та розвитку їхньої педагогічної майстерності;
- вміти організувати навчально-методичну роботу та виконувати обов'язки викладача дошкільної педагогіки та психології у ЗВО;
- здійснювати методичне керівництво роботою з упровадження оздоровчих технологій та діагностичних методик фізичного розвитку дітей в практику роботи закладу дошкільної освіти та організувати ефективну фізкультурно-оздоровчу роботу в закладі дошкільної освіти;
- володіти правовою базою і застосовувати знання та організаційні здібності щодо створення приватного закладу дошкільної освіти та здійснювати методичне керівництво роботою з розвитку дитячої художньої творчості дошкільників;
- знати актуальні проблеми дошкільної освіти та уміти знаходити шляхи їх вирішення та створювати предметно-розвиткове середовище в закладі дошкільної освіти;
- знати теоретичні підходи та володіти ефективними технологіями формування здорового способу життя особистості дитини, уміти правильно оформляти документи та правильно їх зберігати в закладі дошкільної освіти.

На вивчення дисципліни відводиться 150 годин: 20 лекційних годин, 12 годин практичних занять, 118 годин самостійної роботи студентів. Це складає 5 кредитів ECTS

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		форма навчання	денна
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 01 Освіта	Нормативна	
	Спеціальність 012 Дошкільна освіта	Семестр	2-й
Модулів – 2	Рівень освіти: другий (магістерський)	Аудиторні години: 32 год	
Змістових модулів – 2		Лекції: 20 год.	Практичні: 12 год.
Загальна кількість годин – 150		Самостійна робота 118 год.	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 14,75		Вид контролю: екзамен	

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Теоретико-методологічні засади та зміст розвитку мовлення дошкільного віку

Поняття про методику розвитку мовлення дітей дошкільного віку. Міждисциплінарні зв'язки методики розвитку мовлення дітей дошкільного віку. Методологічні, природничі, психологічні, лінгвістичні, педагогічні засади та принципи методики розвитку мовлення дітей дошкільного віку.

2. Методики розвитку словника та формування граматичної будови мовлення

Особливості засвоєння слова у дошкільному віці. Завдання і зміст словникової роботи в різних вікових групах закладу дошкільної освіти. Методика розвитку словника дітей дошкільного віку. Методика розвитку граматичної будови мови дітей дошкільного віку.

Поняття граматичної будови мови. Особливості засвоєння граматичної будови мови дітьми дошкільного віку. Перевірка граматичної правильності дитячого мовлення і запобігання помилкам. Наслідування мовленнєвому зразку педагога. Мовлення педагога і відповідність його мовлення всім нормативним вимогам, використання ефективних методів і прийомів формування граматичної правильності мовлення дітей на заняттях, в повсякденному житті.

3. Виховання звукової культури мовлення та методика роботи з книгою

Поняття звукової культури мовлення. Особливості звуковимови дітей у різних вікових групах. Індивідуальна перевірка звукової культури мовлення дітей. Методи і прийоми виховання звукової культури мовлення дітей. Методика виховання звукової культури мовлення на заняттях. Методика читання творів на заняттях. Методика вивчення віршів. Форми роботи з книгою поза заняттями у закладі дошкільної освіти. Методична робота з вихователями.

4. Методика розвитку зв'язного мовлення дітей та формування виразності мовлення

Поняття зв'язного мовлення. Поняття монологу та діалогу. Методика навчання дітей діалогічного мовлення. Методика навчання дітей монологічного мовлення. Методика навчання дітей переказу літературних творів. Методика навчання дітей розповіді з власного досвіду. Методика стимулювання словесної творчості та навчання дітей творчої розповіді. Поняття виразності мовлення. Специфіка засвоєння виразного мовлення на етапі дошкільного дитинства.

5. Організація роботи з розвитку мовлення у закладах дошкільної освіти та управліннях освіти, взаємозв'язок у роботі з розвитку мовлення закладів дошкільної та шкільної освіти

Роль завідувача і старшого педагога в організації роботи з розвитку мовлення в дошкільному закладі. Планування роботи з розвитку мовлення. Робота з розвитку мовлення в управліннях освіти. Сутність мовленнєвої підготовленості дітей до школи. Змістовий аспект мовленнєвого розвитку дітей і учнів. Наступність і перспективність мовленнєвого розвитку дітей старшого дошкільного віку та учнів першого класу.

6. Теорія ігрової діяльності. Класифікація ігор

Поняття ігрової діяльності. Гра як провідна діяльність дітей дошкільного віку. Наукові теорії та сучасні дослідження гри. Загальна характеристика ігрової діяльності дошкільника. Особливості гри як засобу всебічного розвитку дитини. Розвиток ігрової діяльності і її рівні за Д. Б. Ельконіним. Роль дорослих у розвитку ігрової діяльності

дошкільника. Види ігрової діяльності дошкільника і їх роль у психічному розвитку. Класифікації ігор в різні періоди розвитку науки. Сучасна класифікація ігор: творчі ігри, ігри за правилами, народні ігри.

7. Методика знайомства з іграшкою

Виховна і освітня цінність іграшки. Історія іграшки. Українська народна іграшка. Види іграшок і їх вплив на психічний розвиток дитини дошкільного віку. Класифікація іграшок. Вимоги до іграшок.

8. Методика проведення творчих ігор

Виховне значення творчої гри. Класифікація творчих ігор. Методика проведення сюжетно-рольових ігор. Методика проведення режисерських ігор. Методика проведення театралізованих ігор. Методика проведення будівельно-конструкційних ігор. Роль вихователя у розвитку ігрової діяльності дітей.

9. Методика проведення ігор за правилами

Класифікація ігор за правилами. Методика проведення дидактичних ігор. Особливості дидактичної гри. Види дидактичних ігор. Структура дидактичних ігор. Педагогічне керівництво дидактичними іграми. Методика проведення рухливих ігор. Вибір гри та місця її проведення. Вибір ведучого, розподіл на команди. Безпека дітей. Методика проведення комп'ютерних ігор. Різновиди комп'ютерних ігор. Безпека дітей.

10. Методика проведення народних ігор

Історичний аспект. Народні ігри і педагогічна наука. Видатні науковці про значення народних ігор у розвитку дитини. Види народних ігор. Особливість народних ігор різних країн. Українські народні ігри. Виховна цінність народних ігор. Виховання патріотизму у народній грі.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем змістових модулів	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль I. «Методика викладання дисципліни освітньої лінії «Мовлення дитини»						
1. Теоретико-методологічні засади та зміст розвитку мовлення дошкільного віку	14	2	1			11
2. Методики розвитку словника та формування граматичної будови мовлення	15	2	1			12
3. Виховання звукової культури мовлення та методика роботи з книгою.	15	2	1			12
4. Методика розвитку зв'язного мовлення дітей та формування виразності мовлення	15	2	1			12
5. Організація роботи з розвитку мовлення у закладах дошкільної освіти та управління освіти, взаємозв'язок у роботі з розвитку мовлення закладів дошкільної та шкільної освіти	15	2	1			12
Контроль знань ПЗМ I	1	-	1	-	-	-
Разом за змістовим модулем I	75	10	6	-	-	59
Змістовий модуль II «Методики викладання дисципліни освітньої лінії «Гра дитини»						
6. Теорія ігрової діяльності. Класифікація ігор	14	2	1			11
7. Методика знайомства з іграшкою	15	2	1			12
8. Методика проведення творчих ігор	15	2	1			12
9. Методика проведення ігор за правилами	15	2	1			12
10. Методика проведення народних ігор	15	2	1			12
Контроль знань ПЗМ II	1	-	1	-	-	-
Разом за змістовим модулем II	75	10	6	-	-	59
Усього	150	20	12	-	-	118

4. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	3	4
<i>Змістовий модуль I. «Методика викладання дисципліни освітньої лінії «Мовлення дитини»</i>		
1	Теоретико-методологічні засади та зміст розвитку мовлення дошкільного віку	2
2	Методики розвитку словника та формування граматичної будови мовлення	2
3	Виховання звукової культури мовлення та методика роботи з книгою	2
4	Методика розвитку зв'язного мовлення дітей та формування виразності мовлення	2
5	Організація роботи з розвитку мовлення у закладах дошкільної освіти та управління освіти, взаємозв'язок у роботі з розвитку мовлення закладів дошкільної та шкільної освіти	2
<i>Змістовий модуль II «Методики викладання дисципліни освітньої лінії «Гра дитини»</i>		
6	Теорія ігрової діяльності. Класифікація ігор	2
7	Методика знайомства з іграшкою	2
8	Методика проведення творчих ігор	2
9	Методика проведення ігор за правилами	2
10	Методика проведення народних ігор	2
Усього		20

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	3	4
<i>Змістовий модуль I. «Методика викладання дисципліни освітньої лінії «Мовлення дитини»</i>		
1	Теоретико-методологічні засади та зміст розвитку мовлення дошкільного віку	1
2	Методики розвитку словника та формування граматичної будови мовлення	1
3	Виховання звукової культури мовлення та методика роботи з книгою	1
4	Методика розвитку зв'язного мовлення дітей та формування виразності мовлення	1
5	Організація роботи з розвитку мовлення у закладах дошкільної освіти та управління освіти, взаємозв'язок у роботі з розвитку мовлення закладів дошкільної та шкільної освіти	1
<i>Змістовий модуль II «Методики викладання дисципліни освітньої лінії «Гра дитини»</i>		
6	Теорія ігрової діяльності. Класифікація ігор	1
7	Методика знайомства з іграшкою	1

8	Методика проведення творчих ігор	1
9	Методика проведення ігор за правилами	1
10	Методика проведення народних ігор	1
Усього		12

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	3	4
Змістовий модуль I. «Методика викладання дисципліни освітньої лінії «Мовлення дитини»		
1	Теоретико-методологічні засади та зміст розвитку мовлення дошкільного віку	11
2	Методики розвитку словника та формування граматичної будови мовлення	12
3	Виховання звукової культури мовлення та методика роботи з книгою	12
4	Методика розвитку зв'язного мовлення дітей та формування виразності мовлення	12
5	Організація роботи з розвитку мовлення у закладах дошкільної освіти та управління освіти, взаємозв'язок у роботі з розвитку мовлення закладів дошкільної та шкільної освіти	12
Змістовий модуль II «Методики викладання дисципліни освітньої лінії «Гра дитини»		
6	Теорія ігрової діяльності. Класифікація ігор	11
7	Методика знайомства з іграшкою	12
8	Методика проведення творчих ігор	12
9	Методика проведення ігор за правилами	12
10	Методика проведення народних ігор	12
Усього		118

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

- У процесі оцінювання навчальних досягнень студента застосовуються такі методи:
- **методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування.
 - **методи письмового контролю:** самостійна робота, модульне письмове тестування, реферат, презентації.
 - **методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.
- Формами перевірки та контролю знань студентів є:**
1. *Попередній контроль* застосовується як передумова для успішного планування і керівництва навчальним процесом. Він дає змогу визначити наявний рівень знань студентів для планування навчального матеріалу.
 2. *Поточний контроль* є органічною частиною всього педагогічного процесу і слугує засобом виявлення ступеня засвоєння навчального матеріалу.
 3. *Проміжний контроль* дозволяє перевірити ступінь засвоєння матеріалу після закінчення вивченого модулю.

4. Підсумковий контроль застосовується після вивчення студентом усього обсягу вивченого матеріалу. Видом підсумкового контролю з дисципліни є екзамен.

5. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Кількість балів	ЗМ I					
	T1	T2	T3	T4	T5	ПМК I
Практичні заняття (27 б)	2	3	3	3	3	8
Самостійна робота (27 б)	2	3	3	3	3	-
Поточний модульний контроль (16 б)	16					
Кількість балів	ЗМ II					
	T6	T7	T8	T9	T10	ПМК II
Практичні заняття (27б)	2	3	3	3	2	8
Самостійна робота (27 б)	2	2	3	3	3	-
Поточний модульний контроль (16 б)	16					
Екзамен (30 б)	30					
Всього	100					

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

За шкалою ЄКТС	За шкалою академії	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	82 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 81 (добре)		
D	64 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 63 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. Київ: МОНМС України, НАПН України, 2012.
 2. Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / А.М.Богуш, Н.В.Гавриш. За ред. А.М.Богуш. Київ: Вища школа, 2007. 542с.
 3. Богуш А.М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови: Підручник / А.М.Богуш, Н.В.Гавриш. За ред. А.М.Богуш. Київ: Вища школа, 2011. 702с.
 4. Богуш А. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах /А.Богуш, Н.Гавриш, Т.Котик. К.: Видавничий Дім «Слово», 2006. 304 с.
 5. Богуш А. Мовленнєво-ігрова діяльність дошкільників: мовленнєві ігри, ситуації, вправи. Навчально-методичний посібник /А.М.Богуш, Н.В.Луцан. К.: Видавничий Дім «Слово», 2014. 304 с.
 6. Богуш А.М. Готуємо руку дитини до письма. /А.М.Богуш. Тернопіль: Мандрівець, 2009. 108с.
 7. Богуш А., Гавриш Н. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі. Підручник для ВНЗ. К.: Видавничий Дім «Слово», 2008. 408 с.
 8. Бенера В.Є., Маліновська Н.В. Теорія та методика розвитку рідної мови дітей. Навчально-методичний посібник за кредитно-модульною системою організації навчального процесу для студентів напряму підготовки 010101 «Дошкільна освіта». К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. 376 с.
 9. Бенера В.Є., Маліновська Н.В. Теорія та методика розвитку рідної мови дітей. Навчально-методичний посібник за кредитно-модульною системою організації навчального процесу для студентів напряму підготовки 010101 «Дошкільна освіта». – К.: Видавничий Дім «Слово», 2014. 384 с.
 10. Бородич А.М. Методика розвитку речі дітей / А.М. Бородич. Москва: Просвещение,1981.255 с.
 11. Гавриш Н. Розвиток зв'язного мовлення дошкільнят / Н.Гавриш. К.: Видавничий Дім «Слово», 2006. 167 с.
- Додаткова:**
12. Бурова А. Дидактичні ігри: організація та керівництво / А. Бурова // Дошкільне виховання. 2001. № 7. С. 12-14.
 13. Бурова А. Керівництво сюжетно-рольовими іграми / А. Бурова // Дошкільне виховання. 2001. № 7. С. 20-22.
 14. Довбня С. О. Гра як історико-педагогічний феномен / Софія Олегівна Довбня // Збірник наукових праць «Педагогічна освіта: теорія і практика». Випуск 9. Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д.Г. 2011. С. 245- 250.
 15. Кудикіна Н. В. Теоретико-методичні засади організації ігрової діяльності дітей / Н. В. Кудикіна // Організація дитячої ігрової діяльності в контексті наступності дошкільної і початкової освіти. Навчально-методичний посібник / за ред. Г. С. Тарасенко. К. : Видавничий Дім «Слово»,.2010. С. 11– 25.